

אין "דברים שלא עושים"

חוקים ומגוונים, וכמקרה שלנו גם כאלה המצויים לא פחות מתומכי ראש הממשלה בטקטיקות של גרילה, הפעלת כוח והיכולת להפתיע. לא לחינם מנהיגים כמו נתניהו מגביהים, ככל שעובר הזמן, את חומות האבטחה סביבם. זה גם מאדיר אותם, כמוכן. אבל יכול להיות שהם גם מפחדים.

ומי עומד מנגד? מי נותן משקל נגד אופוזיציוני לה-תנהלות הווי? המנהיגים הפוליטיים המתחרים בנתניהו, ובראשם בני גנץ, הם אנשי קונבנציה. כך למשל הם מאמינים שאם משהו מושיט לך יד לשלום ול"הסכמות", גם אם ידו מתחבאת מאחורי גבו, עליך להושיט אליו את ידך. חלילה לא תירק בפרצופו, גם אם חזר על הטריק והשטיק הזה מספר רב של פעמים. לא להושיט יד זה לא מנומס ולא ערכי, סבורים אנשי הקונבנציה. זו התנהגות לא סבירה. בשונה מהמנהיגות הפוליטית, מנהיגי המחאה מראים שהם משתחררים לאט לאט מכבלי הקונבנציונלי והסבירי. הם הולכים לאן שא-סור לכאורה, אל השכונות החרדיות ולפתחי הכתים של הפוליטיקאים, מסירים את המחיצות בין גברים לנשים בתפילות יום הכיפורים, והשפיץ של חוד החנית: מובי-לים סירוב להתנדבות למילואים. זה חשוב. הרישיון לה-תנהגות פורצת גבולות לא יכול להיות שמור לצד אחד הפועל כביכול מדם ליבו וסומך על הצד השני שישאר מנומס וימשיך לשאת בעול, לספוג יריקות והשפלות ולסכור את פיו משל היו כולם שופטים בעליון.

הציפייה מנגן שישתחרר גם הוא. שיפסיק להיות כל כך צפוי. שנתניהו לא יוכל לסמוך על תגובתו הפבלו-בית להיות בסדר, ממלכת, מנומס. זה לא עובד. זה לא מוערך על ידי הצד השני. וזה לא מביא קהל. מי שכבר איתו, איתו. מי שתומך בו כבר לא יזוז מחוץ למחנה. כדי לשכנע את תומכי נתניהו לנטוש אותו, יש להציג להם מנהיג שאינו חושש מהתחרות על שבירת המוסכמות. שמוכן להתלכלך. להסתכסך. לדרוס ולהידרס. מנהיג שמוכן להיות טרנטינו.

גם כסרטי הפשע והאימה הקשוחים ביותר, כשהאיש הרע מכוון אקדח לפרצופו של ילד רך, הצופים לא מאוד נלחצים. הקונבנציה הקולנועית היא שלא יורים בילדים על המסך. אפילו לא בסרטיו של קוונטין טרנטינו, הידור עים בסצנות אלימות קיצוניות. כי יש דברים שלא עושים, ושהם מחוץ למתחם הסביר אפילו בעולם בדיוני. מי שמאגר את הגבולות הברורים והבלתי מדוברים למעשה מעביר את המסר: יש מה שמקובל, ויש אותי. כל מה שמקובל אינו חל עלי. וזה למעשה המסר שמעביר-ה המנהיגות הפוליטית של העת האחרונה, המתחרה על משבצת שבירת כל מה שנהוג ומקובל. כש"כ שמחה רוטמן מתנהל באולם בית המשפט העליון בחוסר כבוד - פונה לשופטים בגוף ראשון, מורה ומתרה - הוא מעביר מסר שהוא ומה שהוא מייצג חוקים יותר מבית המשפט. כשעו"ד אילן בומבך, כנציג הממשלה, מערער על מעמ-דה של מגילת העצמאות, הוא משדר שמי שהוא מייצג גדול יותר מכל מה שמקובל לחשוב על ההיסטוריה של המדינה.

מגדיל לעשות, כמוכן, ראש הממשלה. טועים אלו המתלצים מכל פעם שראש הממשלה חוצה רף התנה-גותי. יש לכבד את בית המשפט? בנימין נתניהו יעשה שם מסיבת עיתונאים והשרים יעמדו על הספסלים. כשיש מי שסבור שבשכובע כה גורלי הוא אינו יכול לצאת לנסיעה ארוכה ובזבזנית לארצות הברית, ודאי ודאי שייסע. כל מה שמקובל וסביר, סביר שלא יתקיים. המשך ביצור מעמדו כגיבור-על מחייב אותו לנהוג באופן המזולז בכל מה שלכאורה מצופה ממנו. זה הופך אותו לגדול מהמציאות. התנהלותו מלמדת כי רק הק-דוש ברוך הוא גדול ממנו, שכן ראש הממשלה יכול לזל-זל בהרבה חוקים, אבל לא יחלל את קדושת יום הכיפורים ויאחר לחזור. עם הקונבנציה של חוקי הדת ועם שותפיו המייצגים אותה, לא מתעסקים.

בתקופה הזו יש המרבים לחזור אל 1984 של ג'ורג' אורוול כדי להסביר שלא נתניהו ולא דונלד טראמפ ודומיהם המציאו את השיטה. שיטת "כל מה שאמת הוא שקר וכל מה שהוא שקר הוא אמת", נמצאת כאן מזמן בשימוש של מנהיגים החפצים בכך, ומסוגלים לכך מתוקף אישיותם ונסיבות הזמן שבו הם פועלים. השילוב של מנהיג נערץ החי מעל החוקים והפעלת כוח כלפי מתנגדים העוברים לכאורה על החוק הוא שילוב נפוץ על הרצף במדינות שבהן הדמוקרטיה נחלשת עד לא קיימת. השימוש בכוח הכרחי, שכן המנהיגים שאימצו את שיטת ההפעלה הזו מודעים היטב לכיסי ההתנגדות שהשיטה מייצרת. בכיסים אלו נמצאים קהלים חכמים,

הציפייה מבני גנץ היא שישתחרר כבר. שיפסיק להיות כל כך צפוי. שנתניהו לא יוכל לסמוך על תגובתו הפבלובית להיות בסדר, ממלכת, מנומס. זה לא עובד. זה לא מוערך על ידי הצד השני. וזה לא מביא קהל

ד"ר איתי שילוני הוא מייסד ומנכ"ל S2R, חברה לייעוץ ארגוני-אסטרטגי ומרצה/עמית בביה"ס אריסון למינהל עסקים באוניברסיטת רייכמן

page

41